

Quant a la possibilitat que hi hagi quelcom de comú entre el nom de la *GODOA* i el de la *Módega*, veg. aquell article: la idea és concebible des dels tres punts de vista botànic, fonètic i etimològic, però tampoc és gens fàcil.

De tota manera les dades antigues que tenim d'un i altre nom més aviat ens en han de dissuadir. És evident que ja és el mateix la planta *μούτουκα* esmentada per Dioscòrides (sigui el primitiu de mj. S. I d. C., o el seu ampliador sud-italià del S. VI): puix que, segons establí VBertoldi, en el seu estudi dels noms de planta atribuïts a l'etrusc (*Studi Etr.* x, 1936, 295-320) era el «cisto marino». Que fos, però, una paraula etrusca és poc probable, tenint en compte que, com indicaren G. Alessio (*Studi Etr.* xx, 114) i Rohlf's (*Studi Ling. V. Pisani*, c. 1970, 859), com a continuadors romànics té el calabrès *mùtaca* i el sard *mudégu*, àrea que no lliga gaire amb l'etrusc: l'existència del mot en català, que ells no sabien, reforça la base de llur escepticisme; Rohlf's hi insisteix en els *Sitzungsberichte der Bayrischen Akad.* v, 1975 (§ 3, p. 9), afegint que d'aquí ve el nom de la ciutat de *Mòdica* en el SE. de Sicília, en llatí *ΜΟΥΤΥΣ*, i que aquest sembla parent del nom de *Mutuga* en l'antiga Numídia.¹

En fi se n'ha ocupat repetidament JHubschmid (*ZRPb.* LXXVII, 1951, 230; *Pyren.-wörter vorrom. Ursprungs*, 1954, 39-40; i *Museum Helveticum* VII, 221-26; i en el seu article del *FEW* VI, III, 306 *MŪTŪKA*), coronant-ho amb una aportació de decisiva importància, en assenyalar que també ha deixat una important prolongació en els parlars llenguadocians del Sud, des del Roine fins a l'Oest de Carcassona, en diverses formes locals.

Sintetitzables en un tipus *moudjos* (antigament seria **mojtjas*), que ara sona *mútsos* o *múdzes*; el qual ja apareix grafiat com *motzes* en un doc. de l'Erau, de 1308 citat pel Du C. Sauvages, grafiant-ho *moujhès*, defineix «ciste femelle à feuille étroite et à fleur blanche», altrament el mot es localitza des del Gard (Sauvages), en molts punts de l'E. i O. de l'Erau, i figura en Axel Duboul, com a usual a l'Aude i fins a la zona Carcassona-Haute Garonne. D'aquestes formes occitanes es dedueix clarament, segons fonètica històrica, que allà es partí d'una variant **MŪTĪCA* (més aviat que *mútuka*, que no explicaria bé el detall fonètic), amb evolució paral·lela a la d'*AVENA* ERRÀTICA > gascó i lld. *arradjo* 'cugula' (veg. *aráğa*, Cor., *Vocab. Aranés*, pp. 10-11), i aproximadament és també el cas de *FETGE*.

Hi ha així mateix altres formes a Sardenya: logud. *muðrégu*, *mudégu*, Nuoro *mutréku* (i una grafia antiga *mutecclu*), per a les quals vegeu MLWagner, (*DEtimSdo.* II, 150); i en les quals deu haver actuat alguna contaminació, responsable de la *-l-* (> *-r-*) afegida: potser la del tipus *MUTULU*, que ha donat l'italià *mucchio* 'munt, pilot', 'pilot d'herba o de gra' (i dial. 'mata'); mot independent, per bé que en alguns llocs sembla que *mucchio* s'usa també amb el significat de 'cistus, módega', cosa que no revela pas una variant diferent del nom de la nostra planta, però sí que con-

firma una contaminació entre els dos mots.

El judici de Hubschmid, «pre-indoeuropeu», no significa gran cosa, si res significa. De tota manera, tot-hom està d'acord, com ell, que es tracta d'un nom preromà i pre-hel·lènic, l'àrea del qual el mostra enrotllant el Mediterrani; sense excloure'n, segons és versemblant, el camític, i sense que hi hagi raons fermes per qualificar-lo d'etrusc, i ni tan sols per excloure del tot un enllaç numídic o africà; probablement no púnic ni en cap sentit semític, però en definitiva restem en tenebres, i hem de guardar-nos de dictàmens negatius o positius.²

DERIV.: *Modegar* (supra). *Modeguera*. *Modeguins* «classe comestible de bolets» emp. (*Dag.*) que es fan entre les módegues (*AlcM*). *Moduguer*. *Esmodegar* («gironí») 'esmatassar', que el *CostManc.* I, 127, defineix «tallar l'arbúcia del bosc, bardisses i herbes (que es poden tallar amb el dall)», derivat explicable per la gran part que pren la módega en aqueixa arbúcia (V. supra a Tossa i Madremanya).

Motgera, rossellonès, 'cistus', 'cistus monspeliensis', escrit, amb mala ortografia, *motxera*, *moixera*, pels botànics que cita Eugène Rolland, *Flore Populaire de la Fr.* II, 208-11, que en part el barregen a tort amb la *MOIXERA*, arbre sense cap relació amb això;³ amb una evolució fonètica del radical igual a l'occitana; derivat que es repeteix en el nom de Notre-Dame-de-Mougères a l'Erau [*Mogerias* 1120]. Inútil i inversemblant postular, com fa Hubschmid, una base antiga **MUTUCARIA*. S'hi pot comparar *Motzanes* vall ross., prop de Vinça, però per raons fonètiques sembla que aquest s'ha de posar a part: potser és un post-antroponímic romà o celtoide.

¹ Sobre el qual remet al llibre de FCMovers, *Die Phönizer* II, vol. II, 340. — ² Fóra imprudent fer gaire cas de la paronímia amb *μωτώ* nom d'un arbust aràbic semblant al canyeller, recollit per Arrianos, en el seu *Mare Rubrum*. — ³ «*Moixera*: ciste blanc, arbuste», Jampy, *Lliris, flors --- a les muntanyes de Canigó*, gloss. Bertoldi, *ZRPb.* LVII, 162, desorientat per les males grafies i la seva defectuosa fonètica, creia poder-lo igualar a l'it. *mucchio* 'mata', 'cistus'.

Modegaire, *modegar*, V. *motjar* *Modegar* m., *modeguera*, *modeguins*, V. *módega* *Model*, *modelador*, *modelar*, *modelatge*, *modèlic*, *modelista*, V. *mode* *Modelló*, V. *molló* *Moderació*, *moderador*, *moderament*, *moderança*, *moderantisme*, *moderar*, *moderat*, *moderatiu*, *modern*, *modernisme*, *-nista*, *modernitat*, *modernitzar*, *modest*, *modèstia*, *modi*, *modi*, *mòdic*, *modicitat*, *modificació*, *modificar*, *modificatiu*, V. *mode* *Modilló*, V. *modoló* *Modinatge*, *modisme*, *modista*, *modo*, *mòdol*, V. *mode* *Modoló*, V. *molló* *Modony*, V. *maduixa* (nota última) *Modonya* (persona) (mall. S. XVIII, *Dag.*) més aviat que amb el mall. *modony* sembla relacionar-se amb el port. *medonho* 'poruc' (*MIEDO*, *DECH*), si no és falta de lectura per *modorra* *Modorra*, *modorrejar-se*, *modorrejat*, *modorra*, *modorrilla*, V. *modorro*